

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: D. B., narozen X,
bytem X,

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2021 čj. MPSV-2021/18386-915,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Karlových Varech ze dne 1. 2. 2021 čj. MPSV-2021/18386-915, kterým nebyl žalobci přiznán příspěvek na živobytí podle § 3 odst. 1 a § 44 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.
2. Žalobce v žalobě namítal, že úřednice ignorovaly § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Podle žalobce šlo o zákonné podání výpovědi ve zkušební době, což je důkaz nesprávnosti ze strany úředníků, Žalobce uvedl, že znovuzařazení do evidence uchazečů o zaměstnání nepožaduje. Zákon č. 111/2006 Sb. podle žalobce uvádí, že osoba s

příjmem nižším než životní minimum (existenční minimum) má nárok na příspěvek na živobytí. Úřednice nesprávně uvedly podle žalobce sankční lhůtu 6 měsíců, následně měly zkoumat neopomenutelné existenční minimum. Sankční lhůta je podle žalobce nesprávná, protože podal výpověď dvoustrannou - ve zkušební době. Při výpovědi z důvodu nesprávného výrobního postupu je riziko z prodlení, proto použil okamžitou výpověď. V § 51 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb. je definováno, že osobě musí zůstat na účtu částka alespoň existenčního minima bez ohledu na spotřebované finance v probíhajícím kalendářním měsíci, z toho lze podle žalobce přeneseně usuzovat, že existuje nárok na existenční minimum při příjmu 0 Kč a úsporách 0 Kč. Podle žalobce nesprávně opomíjí slova "nestanoví-li tento zákon jinak" v úvodu § 3 zákona č. 111/2006 Sb. Nesprávně také opomíjí slovo "nebo" v § 2 odst. 2 písm. a), kdy živobytí není podmíněno souvětim, které patří pouze k odstavci § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb. Příspěvek na živobytí je podle žalobce dávkou obligatorní, a měl by tedy být přiznán při splnění podmínek, což je finanční příjem v předcházejícím měsíci a přiměřené majetkové poměry (celková cena majetku, samotář, jedinečnost – nedělitelnost majetku, neopomenutelnost existenčního minima). Na další názory se nebere zřetel. U živobytí je zmínka o části základní (existenční minimum) a části zásluhové (výdělečná činnost, náklady na bydlení, možnost získání finančního příjmu). Zmínky o zákonu o zaměstnanosti jsou podle žalobce matoucí a popírají smysl dodat žadateli občanu ČR finanční příjem příspěvkem na živobytí. Úřednice podle žalobce pletou způsob jednání při HN (zákon č. 111/2006 Sb.) a způsob jednání při zprostředkování (zákon č. 435/2004 Sb.). Tímto způsobem upírají nárok na živobytí u občanů ČR, což je podle žalobce nepřijatelné. Význam slova ukončil sám je, že svévolně opustil zaměstnání. Žalobce však měl za to, že osobně podal výpověď ve zkušební době, což je dvoustranné jednání. § 12 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb. neurčuje při žádosti o příspěvek na živobytí být v evidenci zprostředkování ÚP ČR. Jde o statistickou položku, určenou ke statistické evidenci a mající vliv pouze na výši příspěvku na živobytí, což vyplývá z § 25 zákona č. 111/2006 Sb. Podmínky příspěvku na živobytí jsou podle žalobce uvedeny v § 21 zákona č. 111/2006 Sb. Požadavek zprostředkování se podle žalobce u příspěvku na živobytí v zákoně neobjevuje, stejně tak se neobjevuje ani v Listině, kde zaměstnání je uvedeno v čl. 26 odst. 3. Žalobce osobně žádá o příspěvek na živobytí, v Listině uvedený v čl. 30 a čl. 31. Vliv zaměstnání je podle žalobce uveden pouze v § 25 zákona č. 111/2006 Sb., kde je zmíněno použití či nepoužití zvýšení částky živobytí.

3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí s tím, že základem pro vyhodnocení, že žalobce nebyl osobou v hmotné nouzi, je skutečnost, že nesplňuje základní podmínky dané v ustanovení § 3 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PHN“). S ohledem na konkrétní situaci žalobce se jednalo o situaci, kdy se po ukončení pracovního poměru a uplynutí sankční doby pro možné zaevidování do evidence uchazečů o zaměstnání do této nezaevidoval.
4. V replice žalobce upozornil na rozhodnutí NSS čj. 4 Ads 77/2021-25 s tím, že v uvedeném rozhodnutí jsou vysvětleny podmínky příspěvku na živobytí, zejména výše částky a nepodmíněnost příspěvku. Žalobce uvedl, že trvá na příspěvku na živobytí od 1. 1. 2020 do současnosti (rozhodné skutečnosti stále trvají).
5. Žalobu soud neshledal důvodnou.
6. Podle ust. § 2 odst. 2 písm. zákona o pomoci v hmotné nouzi osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob

7. a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24) nebo
8. b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených (dále jen „odůvodněné náklady na bydlení“),
9. přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.
10. Žalobce v žalobě především namítá, že v jeho případě nebylo správně uplatněno cit. ust. § 2 odst. 2 zákona o PHN s tím, že podle něho živobytí není podmíněno souvětim, které patří pouze k odstavci § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb.
11. Soud toto tvrzení neakceptoval, neboť z formulace ust. § 2 odst. 2 zákona o PHN jednoznačně vyplývá, že podmínka objektivní nemožnosti zvýšit si sám svůj příjem, stanovená v závěru předmětného ust. se vztahuje jak k situaci popsané v § 2 odst. 2 písm. b), tak i k ust. § 2 odst. 2 písm. a) zákona o PHN, o který se žalobce opírá. Jiný výklad by byl nelogický a neodpovídal by systematice předmětného ust., kdy úvodní a závěrečný text je společný k písm. a) i b).
12. Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí postupoval podle § 3 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, popřípadě nevykonává tyto vztahy alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, popřípadě osoba, která je v pracovním nebo obdobném vztahu, ale nemá z těchto vztahů v rozhodném období příjem, s vyjmenovanými výjimkami.
13. Žalobce nerozporuje, že na něho nelze vztáhnout žádnou z výjimek uvedených v § 3 odst. 1 písm. a) cit. zákona. Pouze se domnívá, že správní orgán v jeho případě nesprávně opomíjí slova "nestanoví-li tento zákon jinak" v úvodu § 3 zákona č. 111/2006 Sb. Dle názoru soudu žalovaný správní orgán správně aplikoval ust. § 3 odst. 1 písm. a) zákona o PHN na případ žalobce, neboť žalobce ukončil pracovní poměr ve zkušební době, a po uplynutí sankční doby vyřazení z evidence úřadu práce se výslovně odmítl znovu do ní zaevidovat. Výpověď z pracovního poměru nebyla výsledkem dvoustranného jednání, jak tvrdí žalobce v žalobě, nýbrž ji podal pouze žalobce jakožto jednostranný právní úkon.
14. Toto jednoznačně odpovídá ust. § 3 odst. 1 písm. a) zákona o PHN, podle kterého za osobu v hmotné nouzi nelze považovat osobu, která není výdělečně činná a zároveň ani není vedena jako uchazeč o zaměstnání. Formulace „nestanoví-li zákon jinak“, na kterou se žalobce odvolává, v jeho případě nemá právní význam, neboť v zákoně o PHN na jeho situaci nedopadá jiné zákonné ust., které by aplikací § 3 odst. 1 písm. a) vyloučilo
15. Žalobce se v žalobě dále dovolává ust. § 51 odst. 6 zákona o PHN, podle něhož částky neprávem přijaté mohou být sráženy též z běžně vyplácené nebo později priznané opakující se dávky; po provedení srážky musí povinné osobě zůstat nejméně částka ve výši existenčního minima, a v případě dalších povinných společně posuzovaných osob, nejméně částka ve výši existenčního minima, a jsou-li mezi společně posuzovanými osobami též nezaopatřené děti, nejméně částka ve výši jejich životního minima, a to každé z těchto osob.

16. Podle žalobce z tohoto ust. přeneseně usuzovat, že existuje nárok na existenční minimum při příjmu 0 Kč a úsporách 0 Kč, když je definováno, že osobě musí zůstat na účtu částka alespoň existenčního minima bez ohledu na spotřebované finance v probíhajícím kalendářním měsíci.
17. Ani tuto námitku soud neshledal důvodnou. Ust. § 51 odst. 6 zákona o PHN se na případ žalobce nevztahuje, neboť se týká pouze možnosti požadovat vrácení částek neprávem již vyplacených žalobci, neprávem nebyly poukázány žádné peněžní prostředky, které by bylo nutné vrátet.
18. Podle § 12 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi za projevenou snahu o zvýšení příjmu vlastní prací se považuje prokázaná vlastní snaha o zvýšení příjmu z výdělečné činnosti ve smyslu odstavce 1, zejména aktivní součinnosti s krajskou pobočkou Úřadu práce ve spojitosti s evidencí uchazečů o zaměstnání, využitím služeb agentur práce, inzerce, nabídek výdělečné činnosti prostřednictvím internetu a korespondence se zaměstnavateli.
19. Poukaz žalobce na cit. ust. § 12 odst. 2 písm. a) zákona o PHN je podle názoru soudu rovněž nepřipadný, neboť popisuje pouze varianty projevené snahy o zvýšení příjmu. Povinnost zaregistrovat se na úřadu práce v případě, že není žalobce výdělečně činný, jednoznačně vyplynula již z ust. § 3 odst. 1 písm. a) zákona o PHN. Bez tohoto zaevidování není možné na žalobce nahlížet jako na osobu v hmotné nouzi.
20. Podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.
21. Žalobce se podle závěru soudu nesprávně dovolává i ust. § 21 odst. 1 zákona o PHN, neboť podle tohoto ust. sice vzniká nárok na příspěvek na živobytí v případě, že příjem posuzované osoby (nebo společně posuzovaných osob) nedosahuje částky živobytí. Ovšem i v tomto ust. je zdůrazněno, že nárok může vzniknout jen osobě, která je v hmotné nouzi, což žalobce dle definice uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) zákona o PHN evidentně není.
22. Podle § 25 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi osobě, s výjimkou osoby uvedené v odstavci 2, která má příjem z výdělečné činnosti, se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem. Podle odst. 2 téhož ust. osobě, která je uchazečem o zaměstnání a prokazatelně se snaží využít další možnosti zvýšení příjmu vlastní prací podle § 12 odst. 2, se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem.
23. Vliv zaměstnání je podle žalobce uveden pouze v § 25 zákona č. 111/2006 Sb., kde je zmíněno použití či nepoužití zvýšení částky živobytí. Podle názoru soudu je však nutno na zákon o pomoci v hmotné nouzi nahlížet komplexně. Nelze oddělovat jednotlivá ust. Zákon o pomoci v hmotné nouzi zmiňuje osoby v hmotné nouzi v mnoha ust., avšak pro všechna tato ust. platí definice osoby v hmotné nouzi tak, jak je uvedena v úvodním ust. § 3 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. Zaměstnání či alespoň prokazatelná snaha o jeho získání zaregistrováním se do veřejné evidence uchazečů o zaměstnání je prvním předpokladem pro to, aby bylo možné žalobce považovat za osobu v hmotné nouzi.
24. Podle čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS) každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon.

25. Pokud se žalobce dovolává čl. 26 odst. 3 LZPS, soud připomíná, že podle tohoto čl. stát přiměřeně hmotně zajišťuje pouze osoby, které nemohou získávat prostředky na životní potřeby prací „bez své viny“. Tím, že žalobce se bez vážného důvodu odmítal stát se uchazečem o zaměstnání evidovaným na úřadu práce, neprokázal, že by si nemohl vydělávat prostředky bez své viny.
26. Podle čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod občané mají právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele. Podle odst. 2 téhož ust. každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek.
27. Podle názoru soudu se na daný případ nevztahuje ani žalobcem zmíněný čl. 30 odst. 1 LZPS, neboť tento zakládá právo na hmotné zabezpečení osob, které jsou v hmotné nouzi. Kdo je osobou v hmotné nouzi, je, jak již bylo výše uvedeno, definováno v ust. § 3 odst. 1 písm. a) zákona o PHN. Ohledně žalobce bylo prokázáno, že nesplňuje zákonné podmínky pro to, aby byl uznán za osobu v hmotné nouzi.
28. S ohledem na veškeré výše uvedené skutečnosti soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.
29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy by na náhradu nákladů řízení měl právo žalovaný, jenž měl ve věci plný úspěch. Žalovanému však žádné náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, ani nepožadoval jakoukoli jejich náhradu, proto nebyla náhrada nákladů žádnému z účastníků řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 28. února 2022

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně